

SLOVENSKI STANDARD

PSIST ISO 1998-2

prva izdaja
...1995

Vneseni popravki z dne: 1995-06-15(WG2),95-09-21,95-11-22

DSIST junij 1994 B. Simčič, Petrol, Ljubljana
OSIST junij 1995 TC NAD/ WG 2
PSIST

Naftna industrija - Slovar - 2. del (ekvivalenten z ISO 1998-2:1976)

Petroleum industry - Vocabulary - Part II

Industrie pétrolière - Vocabulaire - Partie II

Deskriptorji: asfalt, bencin, bitumen, mineralno olje, naftna industrija, slovar,

---

ICS 75.160.20

Referenčna številka
SIST ISO 1998-2:1994 (sl)

Nadaljevanje na straneh od 2 do 14

UVOD

Standard SIST ISO 1998-2, Naftna industrija - Slovar - 2. del, prva izdaja, 1995 ima status slovenskega standarda in je ekvivalenten mednarodnemu standardu ISO 1998-2:1976, Petroleum industry -Vocabulary - Part 2, First edition, 1976.

NACIONALNI PREDGOVOR

Mednarodni standard ISO 1998-2:1976 je pripravil tehnični odbor Mednarodne organizacije za standardizacijo ISO/TC 28 Petroleum products. Slovenski standard SIST ISO 1998-2:1995 je prevod angleškega besedila mednarodnega standarda ISO 1998-2:1976. V primeru spora glede besedila slovenskega prevoda v tem standardu je odločilen izvorni mednarodni standard v angleškem jeziku. Slovensko izdajo standarda je pripravil tehnični odbor pri USM/TC NAD Naftni derivati, delovna skupina Maziva.

Ta slovenski standard je dne 1994-... odobril direktor USM.

OSNOVA ZA IZDAJO STANDARDARDA

- Prevod standarda ISO 1998/2:1976

OPOMBE

- Povsod, kjer se v besedilu standarda uporablja izraz "mednarodni standard", pomeni to v SIST ISO 1998-2:1995 "slovenski standard".
- Uvod in predgovor nista sestavni del standarda.
- Slovenski standard SIST ISO 1998-2:1995 je ekvivalenten standardu ISO 1998:1976, ker ne vsebuje definicij v ruščini.

VSEBINA	stran
Uvod.....	4
Namen in področje uporabe.....	4
1. Proizvodi in surovine	4
2. Lastnosti in preskusi.....	7
3. Proizvodnja in predelava	9
4. Razno.....	10
Abecedno kazalo - angleško	12
Abecedno kazalo - francosko.....	13

Naftna industrija - Slovar - 2. del

Uvod

Namen tega seznama izrazov in definicij je zadostiti očitni potrebi po mednarodno enakovrednih izrazih, ki se uporabljajo v naftni industriji.

Definicije naj bi se uporabljale v državnih in mednarodnih standardnih dokumentih, niso pa strogo tehnične in niso namenjene za natančne zakonske definicije.

Nadaljnji sezname izrazov, ki bodo sestavljali celoten mednarodni standard, bodo objavljeni, ko bo potrebno, kot dodatni deli ISO 1998.

Namen in področje uporabe

Ta mednarodni standard določa serijo enakovrednih angleških, francoskih in ruskih izrazov, ki se uporabljajo v naftni industriji, s primernimi definicijami v treh jezikih. Oštevilčenje izrazov v tem 2. delu se nadaljuje iz 1. dela.

1 Proizvodi in surovine

1-057 Polnilo - Filler - Charge

Inertna, ponavadi drobno zrnata trdna snov, natančno odmerjena, ki se dodaja proizvodu z namenom, da se spremenijo določene lastnosti.

1-058 Kisla nafta # - Sour crude - Brut corrosif

Surova nafta, ki vsebuje večjo količino korozivnih spojin (še posebno žveplovih spojin).

1-059 Ostanek atmosferske destilacije - Reduced crude - Brut réduit

Proizvod, ki se dobi z odstranjevanjem lahkih komponent iz surove nafte, z atmosfersko destilacijo.

1-060 White spirit - White spirit - White spirit

Topilo mineralnega izvora, ki destilira v območju od 130 do 220 °C.

1-061 Osnovni bencin - Petroleum spirit - Essence minérale

Glej izraze 1-022 in 1-024.

1-062 Motorni bencin - Motor gasoline - Essence automobile

Bencin (glej izraz 1-022) z dodatki (aditivi) ali brez njih, ob prisotnosti zaviralcev klenkanja in inhibitorjev, ki se uporablja kot gorivo za motorje z vžiganjem z iskro, z izjemo letalskih motorjev (glej izraz 1-063).

1-063 Letalski bencin - Aviation gasoline - Essence aviation

Bencin (glej opis 1-022), ki se uporablja kot gorivo v letalskih motorjih z vžigom z iskro. Običajno destilira v območju od 30 do 180 °C.

1-064 Primarni bencin - Straight run gasoline - Essence de distillation directe

Hlapna tekoča frakcija (glej izraz 1-022), dobljena z atmosfersko destilacijo surove nafte.

- 1-065 Kurilno olje - mazut* - Fuel oil - Fuel-oil; mazout**
Težki destilat, ostanek po destilaciji, ali mešanica obeh. Uporablja se za ogrevanje ali proizvodnjo pogonske energije.
- 1-066 Plinsko olje** - Gas-oil - Gas-oil; gazole**
Destilat (atmosferski ali vakuumski) z viskoznostjo in destilacijskim območjem med svetilnim petrolejem in vretenskim oljem. Če se uporablja kot gorivo za ogrevanje ali proizvodnjo pogonske energije, se po potrebi še dodatno obdela.
- 1-067 Destilat - Distillate - Distillat**
Vsak proizvod ponovnega utekočinjenja predestiliranih naftnih par. Če destilacija poteka pri atmosferskem tlaku, se imenuje atmosferski destilat, če poteka pri znižanem tlaku pa vakuumski destilat.
- 1-068 Lahki destilat -Light distillate - Distillat léger**
Destilat (atmosferski ali vakuumski) s končno točko vrenja običajno pod 250°C pri normalnem tlaku.
- 1-069 Srednji destilat - Middle distillate - Distillat moyen**
Destilat (atmosferski ali vakuumski) z destilacijskim območjem znotraj destilacijskega območja svetilnega petroleja in/ali plinskega olja.
- 1-070 Težki destilat - Heavy distillate - Distillat lourd**
Destilat (atmosferski ali pogosteje vakuumski), ki se najpogosteje uporablja za izdelavo mazalnih in kurilnih olj - mazuta ali kot surovina za krekiranje.
- 1-071 Surovina - Feedstock - Charge d'alimentation**
Snov, namenjena za predelavo.
- 1-072 Alkilat - Alkylate - Alkylat**
Tekoči produkt, dobljen s procesom alkilacije.
- 1-073 Tekoči parafin (medicinsko olje) - Liquid paraffin (medicinal oil) - Huile de vaseline codex**
Dodatno rafinirano mineralno olje brez barve, vonja in okusa za uporabo v farmaciji.
- 1-074 Filtrski dodatek - Filter aid - Adjuvant de filtration**
Drobnozrnat, porozen, trden material, ki se uporablja za povečanje učinkovitosti filtra.
- 1-075 Komercialni butan - Commercial butane - Butane commercial**
Mešanica ogljikovodikov, v glavnem sestavljena iz butanaov n butenov.

---

* v Sloveniji izraz ne vključuje kurilnega olja EL (glej izraz 1-066)

** v Sloveniji se za plinsko olje uporabljata dva izraza: diesel gorivo (če se uporablja kot gorivo za diesel motorje) in kurilno olje EL (če se uporablja kot gorivo za ogrevanje ali za proizvodnjo pogonske energije).

- 1-076 Komerzialni propan - Commercial propane - Propane commercial**
Mešanica ogljikovodikov, v glavnem sestavljena iz propana in propena.
- 1-077 Rabljeno olje - Used oil - Huile usagée**
Olje, ki je med uporabo spremenilo določene lastnosti ne glede na to, ali je pri tem pri tem postalo neprimerno za uporabo, za katero je bilo namenjeno.
- 1-078 Mazivo - Lubricant - Lubrifiant**
Katerakoli snov, ki zmanjša trenje in/ali poveča odpornost proti obrabi, če je nanesena med dve površini, ki sta med seboj v relativnem gibanju.
- 1-079 Zniževalec točke tečenja (Depresant) - Pour point depresant - Améliorant de point d'écoulement**
Dodatek za znižanje točke tečenja naftnih derivatov.
- 1-080 Zaščitno protikorozijsko olje - Preservative oil - Huile de protection**
Olje za začasno zaščito kovinskih delov pred korozijo. Ponavadi vsebuje dodatke (aditive).
- 1-081 Zgoščevalec - Thickener - Épaississant**
Snov primerena za mešanje z mazalnim oljem za povečanje njegove viskoznosti ali z mastjo, za povečanje njene čvrstosti (konsistence).
- 1-082 Želirno sredstvo - Gelling agent - Agent gélifiant**
Snov, ki jo dodamo mazalnemu olju, da dobimo gel in s tem tiksotropne lastnosti.
- 1-083 Tekočina za dušenje - Damping fluid - Liquide d'amortissement**
Olje, ki se uporablja v hidravličnih napravah za dušenje (blažilnikih), običajno z visokim indeksom viskoznosti.
- 1-084 Vezivo - Binder - Liant**
Snov, ki se uporablja za vezavo delcev v celoto, s čimer se zagotavlja njena povezanost (kohezija).
- 1-085 Bright stock - Bright stock - Bright stock**
Visokoviskozno bazno olje, ki se pridobiva z ustreznim postopkom rafinacije ostanka po vakuumski destilaciji.
- 1-086 Cilindrsko olje - Cylinder stock - Huile de base pour cylindres**
Olje, ki se uporablja kot osnova za izdelavo olj za mazanje cilindrov parnih strojev. Običajno je temne barve in visoke viskoznosti.
- 1-087 Kondenzat - Condesante - Condesant**
Tekočina, nastala z utekočinjenjem (kondenziranjem) par.
- 1-088 Rezalno olje - Cutting oil - Huile de coupe**
Emulgirno ali neemulgirno olje za mazanje in hlajenje obdelovalnega orodja in obdelovancev pri obdelavi kovin z odrezavanjem (glej tudi 1-034).
- 1-089 Destilacijski ostanek - Bottoms (Residue) - Résidu**
Snov, ki ostane po destilaciji.
- 1-090 Fluks - Flux - Fluxant**
Naftni proizvod, ki se dodaja bitumnu za zmanjšanje njegove čvrstosti (konsistence).

1-091 Kerozin - Kerosine - Kérosène

Atmosferski destilat s hlapnostjo med območjem, ki ga imata bencin in plinsko olje in z destilacijskim območjem med 150 in 300 °C. Če je potrebno je dodatno obdelan, da doseže lastnosti, ki jih narekujejo najpogostejši primeri uporabe: razsvetljavo, ogrevanje, gorivo za reaktivne letalske motorje, ipd. (glej 1-055).

1-092 Črno blago - Black product - Produit noir

Splošen izraz, ki se navadno uporablja za težje, temnejše naftne proizvode, kot so nekatera kurilna in cilindrska olja.

1-093 Nekorozivna (sladka) surova nafta - Non-corrosive (sweet) crude oil - Pétrole brut non corrosif

Nafta z nizko vsebnostjo žveplovih spojin, kot so vodikov sulfid in merkaptani.

1-094 Protifluorescentno sredstvo - Antifluorescence agent - Agent antifuorescent

Snov, ki zakriva "svetlikanje" (fluorescentnost) naftnih proizvodov.

1-095 Bitumenska emulzija - Bitumen emulsion - Émulsion de bitume

Glej izraz 1-052

1-096 Nafta* - Naphtha - Naphta

Lahki destilat s podobnim destilacijskim območjem kot bencin (glej izraz 1-022).

1-097 Belo blago - White product - Produit blanc

Splošni izraz za svetlejše naftne proizvode, kot so bencini, white spirit in kerozin.

1-098 Ekstrakt - Extract - Extrait

Proizvod, pridobljen iz olja z ekstrakcijo s selektivnim topilom, razen če ne gre za če ne gre za deparafinacijo.

1-099 Neposreden (Straight run) proizvod - Straight-run product - Produit de distillation directe

Proizvod, dobljen z destilacijo, brez kemijske spremembe ogljikovodikov, ki ga tvorijo,

1-100 Neobdelan (deviški) proizvod - Virgin product - Produit vierge

Glej 1-099.

1-101 Tekstilno olje - Textile oil (Batching oil) - Huile d'ensimage

Olje, ki se uporablja v tekstilni industriji za mazanje vlaken.

1-102 Petroleter - Petroleum ether - Éther de pétrole

Izraz, ki se običajno uporablja za označevanje proizvodov z destilacijskim območjem od 40 do 60°C in/ali 60 do 80°C, ki so visoko hlapni in imajo nizko vsebnost aromатов.

2 Lastnosti in preskusi**2-027 Sposobnost mešanja (mešljivost) z vodo - Water miscibility - Miscibilité à l'eau**

Lastnost nekega proizvoda, da tvori z vodo raztopino ali obstojno disperzijo.

- 2-028 Točka motnosti (motnišče) - Cloud point - Point de trouble**
 Temperatura, pri kateri bistri tekoči naftni proizvod zaradi izločanja kristalov parafina postane moten, ko poteka preskus pri standardiziranih pogojih.
- 2-029 Preskus gorenja - Burning test - Essai de brûlage à la lampe**
 Metoda za ocenjevanje gorljivosti kerozina pri preskušanju s standardizirano svetilko.
- 2-030 Destilacijska krivulja - Distillation curve - Courbe de distillation**
 Grafični prikaz predestiliranega naftnega proizvoda (v odstotkih) v odvisnosti od temperature.
- 2-031 Zmehščišče - Softening point - Point de ramollissement**
 Temperatura, pri kateri naftni proizvod pod standardiziranimi pogoji doseže določeno čvrstost (konsistenco).
- 2-032 Točka gorenja - Fire point - Point de feu**
 Najnižja temperatura, pri kateri se naftni proizvod vžge in določen čas gori z majhnim plamenom pod pogoji, določenimi s standardom.
- 2-033 Dimna točka - Smoke point - Point de fumée**
 Največja višina plamena (v milimetrih), ko pri gorenju naftnega destilata pod pogoji, določenimi s standardom še ne pride do pojava dima.
- 2-034 Preskus izparevanja za utekočinjeni naftni plin - Weathering test for liquefied petroleum gases - Essai d'évaporation des gaz de pétrole liquéfiés**
 Preskus, s katerim se pod pogoji, določenimi s standardom, ugotavlja odstotek ostanka, potem ko utekočinjeni plin, izpostavljen vplivu atmosfere, izpari.
- 2-035 Kapljišče - Drop point (Dropping point) - Point de goutte**
 Temperatura, pri kateri trdi ali poltrdi naftni proizvod pod pogoji, določenimi s standardom, pridobi določeno tekočnost.
- 2-036 Penetracija - Penetration - Pénétrabilité**
 Globina, do katere pod pogoji določenimi s standardom, v naftni proizvod prodre standardiziran konus ali igla.
- 2-037 API specifična teža - API gravity - Densité API**
 Enota za določanje specifične teže (relativne gostote) olj, ki jo je uvedel ameriški naftni inštitut (American Petroleum Institut - API). Njena povezava s specifično težo je naslednja:
- $$^{\circ} API = \frac{141,5}{\text{sp. teža}_{60^{\circ}F/60^{\circ}F}} - 131,5$$
- * 60 °F ustreza približno 15,6 °C
- 2-038 Temperatura samovžiga - Autogenous ignition temperature (Auto-ignition temperature) - Température d'auto-inflammation**
 Temperatura, pri kateri pod pogoji določenimi s standardom, pride do samovžiga naftnega proizvoda brez prisotnosti odprtega plamena.
- 2-039 Indeks penetracije - Penetration index - Indice de pénétrabilité**
 Izraža občutljivost bitumna na temperaturo. Indeks se izračuna iz penetracije in zmehčičša ali iz dveh penetracij, določenih pri dveh različnih temperaturah.

- 2-040 Kakovostno (Karakteristično) število - Performance number - Indice de performance**
Število za izražanje odpornosti proti klenkanju pri letalskih bencinih z oktanskim številom nad 100.
- 2-041 Metoda obroča in kroglice - Ring-and-ball method - Méthode bille et anneau**
Metoda za določanje zmehčišča nekaterih naftnih proizvodov, predvsem bitumenskih.
- 2-042 Temperatura spontanega vžiga - Spontaneous ignition temperature - Température d'allumage spontané**
Glej 2-038.
- 2-043 Newtonska tekočina - Newtonian fluid - Fluide newtonien**
Tekočina, katere viskoznost ni odvisna od strižne hitrosti.
- 2-044 Navidezna viskoznost - Apparent viscosity - Viscosité apparente**
Izraz za prikaz odpornosti nenewtonskih tekočin na tečenje.
- 2-045 Združljivost maziv - Lubricant compatibility - Compatibilité des lubrifiants**
Sposobnost maziv za medsebojno mešanje ali mešanje z različnimi mazivi, pri čemer to ne sme vplivati na njihovo kakovost med skladiščenjem ali samo uporabo.
- 2-046 Fluorescenca - Bloom - Reflet**
Flouresciranje nafte in njenih proizvodov, če so osvetljeni z dnevno svetlobo.
- 2-047 Temperatura blokiranja (Točka blokiranja) - Blocking temperature (Blocking point) - Température de collage**
Najnižja temperatura, pri kateri se pod pogoji, določenimi s standardom, dve površini, ki sta prevlečeni z voskom in v stiku, zlepita skupaj.
- 2-048 Razplinjevanje (iz rezervoarjev) - Gas-freeing (of a container) - Dégazage (d'un réservoir)**
Izpodrivanje vnetljivih oziroma strupenih plinov ali par.
- 2-049 Točka združljivosti - Flock point - Point de floc**
Rezultat preskusa, pod pogoji določenimi s standardom, s katerim se želi oceniti nizka temperaturna kompatibilnost določenih naftnih proizvodov s hladilnimi sredstvi.

3 Proizvodnja in predelava

- 3-013 Precejanje - Percolation - Percolation**
Počasen prehod tekočine skozi plast trdnega adsorbenta. Velikost delcev adsorbenta se lahko spreminja znotraj širšega območja.
- 3-014 Obdelava s plumbatom (II) - Doctor treatment - Traitement au plombite**
Postopek rafinacije, uporabljen pri lahkih destilatih, pri katerem se za spreminjanje določenih žveplovih spojih uporabita natrijev plumbat (II) in žveplo.
- 3-015 Viskoredukcija - Visbreaking - Viscoréduction**
Krekiranje določenih destilatov ali ostankov destilacije pri relativno nizkih temperaturah, za znižanje njihove viskoznosti.